

[Ministeren for offentlige arbejder.]

havnsbygningerne, ikke kan skilles ad, og hvis man ikke har forstået det, har man ikke helt forståelsen af, hvad det drejer sig om.

Til det ærede medlem hr. Stæhr Johansen vil jeg gerne sige, at jeg er selvfølgelig glad for, at man følger min henstilling og tager ændringsforslaget tilbage. Jeg forstod, at man tog det tilbage under den forudsætning, at vi i udvalget nærmere kunne drøfte tilsvarende principper som dem, der indeholdes i ændringsforslaget. Det er klart, at jeg altid vil være parat til at drøfte alt muligt i udvalget. Det ærede medlem siger, at han ikke rigtig kan tro, at min udtalelse om, hvor lang tid det vil tage at udføre detailprojekteringen, er rigtig. De oplysninger, jeg har fået, går ud på, at det vil vare to år, inden detailprojekteringen er færdig. Selvfølgelig kan arbejdet fremskynedes ved, at man sætter mere mandskab på o. s. v., men vi er jo ikke ude efter at fordyre arbejdet mere end nødvendigt. Det afgørende er i og for sig, at hvis man skal udsætte arbejdet blot til efteråret, kan man ikke komme i gang med grundudgravningen og støbningen. Alene ved at udsætte sagen til efteråret vil man forhindre, at bygningerne bliver færdige til den tid, de skal være færdige. Det er imidlertid klart, at vi i udvalget mellem anden og tredje behandling kan drøfte, om der kan findes andre måder at ordne tingene på end dem, vi hidtil har været enige om, og det erklærer jeg mig parat til.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 var taget tilbage.

Ændringsforslaget uden for betænkningen af *Foss, Gottschalck-Hansen* og *Stæhr Johansen* (se sp. 3717)

var ligeledes taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes ved, at

§ 2

vedtoges med 79 stemmer mod 28; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3 forkastedes ved, at

§ 3

vedtoges med 78 stemmer mod 28; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 betragtedes som *bortfaldet* efter forkastelsen af ændringsforslagene nr. 1 og 3.

§ 5 og ændringsforslag nr. 5 om indsættelse af en ny paragraf

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 angående lovforslagets titel betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om skattefri afskrivninger m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2017, fremsættelsen i tidenden sp. 3422).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om investeringsfonds.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2057, fremsættelsen i tidenden sp. 3422).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hans Knudsen: De to forslag, der her foreligger, har den fælles hensigt at give skattemæssige begunstigelser for opsparing, henlæggelser og investeringer i erhvervslivet. Jeg er enig med den højtærede finansminister i, at vi ikke på længere sigt kan løse vort

[Hans Knudsen.]

beskæftigelses- og valutaproblem ved blot at søge valutabalancen sikret gennem en strammere kreditpolitik. Sådanne foranstaltninger har, hvor nødvendige de end har været og fremdeles er, medført, at produktionen ikke har kunnet udvise den fremgang, som samfundet har brug for. Der er ikke i de senere år foregået den investering, som udviklingen og den øgede teknik kræver. Hvis vort produktionsapparat skal følge med i den tekniske udvikling, og hvis vi skal blive i stand til at beskæftige det stigende befolkningstal, vil der fremover blive stillet helt andre og langt større krav til investering, end vi hidtil har været indstillet på.

Disse forhold, som den højttærede finansminister også har peget på i sin fremsættelsestale vedrørende de to lovforslag, er baggrunden for disse forslag. Lovforslagene skal ikke alene løse den opgave, at den størst mulige del af indtjeningen i erhvervslivet spares op til investering, men de bør også tilgode, at investeringen finder de rigtige baner, at den altså sættes ind netop på de steder i produktionen, hvor den kan forøge produktionen mest, og hvor den kan skabe den størst mulige beskæftigelse. Vel kan vi ikke løse vort investerings- og beskæftigelsesproblem alene ad skattevejen, men de foreliggende lovforslag om henholdsvis skattefri afskrivninger og investeringsfonds kan blive et værdifuldt bidrag i dette arbejde. Fornuftige afskrivningsregler og skattemæssige begunstigelser af de midler, der henlægges, i modsætning til den del af overskuddene, der udbetales i dividender og indgår i forbruget, kan bidrage stærkt til en påkrævet udvidelse af hele vort produktionsapparat.

Jeg anerkender fuldt ud dette motiv for de to forslag, og jeg vil endda hertil føje, at forslaget om nye afskrivningsregler til afløsning af det virvar af regler, som i dag gælder for afskrivninger, også af skattemæssige grunde i høj grad er påkrævet. Vore afskrivningsregler har længe været forældede, og de er i dag så håbløst udviklede, at kun et lille fåtal af skatteyderne er i stand til at udnytte dem uden i hvert fald at søge sagkyndig bistand. Dertil kommer, at vi i dag har afskrivningsregler, som ganske vist er blevet fastsat for at

fremme den tekniske udvikling gennem modernisering og udvidelse og nyanskaffelser, men som desværre også i visse tilfælde kan animere til urentable investeringer, til anskaffelse af maskiner, der ikke er produktionsmæssig basis for, men som anskaffes først og fremmest af skattemæssige grunde, og som efter udnyttelse af alle afskrivningsfordelene udskiftes, før de er udtjent, også for at udnytte de fordele, som rent skattemæssigt gives ved salg af sådanne aktiver.

Ved en gennemgang af de 45 paragraffer, som det nye forslag om afskrivningsregler indeholder, får man ikke det bedste indtryk af, at man kan lave en afskrivningslov, som er både enkel og ligetil. Jeg skal indrømme, at det har skuffet mig noget, at reglerne ikke har kunnet gøres endnu mere enkle og overskuelige, men efter at jeg har læst afskrivningsudvalgets omfattende betænkning, må jeg give udvalget medhold i, at selv en betydelig forenkling af systemet som den, såvel betænkningen som lovforslaget her indeholder, alligevel må føre med sig en række særlige bestemmelser, som forekommer noget udviklede.

Jeg hilser med glæde, at det foreliggende lovforslag tager livet af det utal af forskellige afskrivningsprocenter, som skatteyderne og skattemyndighederne i dag må arbejde med, procenter, der varierer efter de forskellige genstandes normale levetid. Alene den såkaldte scrapværdi, den værdi, som svarer til et enkelt års afskrivning, og hvortil der kan nedskrives, har givet skattemyndighederne mange besværligheder. Det er rart, at dette begreb, scrapværdien, helt kan forsvinde.

Endnu værre end scrapværdien er dog de varierende afskrivningsprocenter. Det vil være et stort fremskridt at følge lovforslagets bestemmelser, hvorefter afskrivningsprocenten stort set bliver ensartet, og hvorefter også de ekstraordinære afskrivninger, vi har kendt i de senere år, forsvinder.

Jeg vil gerne give finansministeren medhold i betragtningerne over de ekstraordinære afskrivninger. De er i og for sig ikke andet end udsættelse af beskatningen til de år, hvor der ikke er mere at afskrive; men desværre er det sådan, at i de tilfælde, hvor der sker en hurtig nedskrivning af

[Hans Knudsen.]

aktiverne dels gennem forholdsvis høje afskrivningsprocenter, dels gennem de ekstraordinære afskrivninger, giver salget af sådanne aktiver en urimelig skattelettelse. Det er en ordning, der hverken virker til fremme eller billiggørelse af produktionen. Der sker i masser af tilfælde udskiftninger af maskiner, traktorer og andet driftsmateriel, som langtfra er udtjent, men hvor udskiftningen kun foregår af skattemæssige grunde. Man skifter ud, fordi hele det beløb, man opnår ud over, hvad maskinen er nedskrevet til, er skattefrit, så længe det ikke overstiger 30 pct. af den pris, man i sin tid betalte for den.

Vel kunne vi rette meget op på disse skævheder i de nuværende afskrivningsregler ved simpelt hen at ophæve skattefritagelsen for disse 30 pct. af anskaffelsesprisen, men det ville vel føre med sig, at den fortjeneste, der ved salg kunne opnås, fordi afskrivningerne har været for store, så skulle beskattes oven på det års indkomst, hvor udskiftningen er sket, og det ville sige, at flere års for store afskrivninger skulle beskattes på et enkelt år og derved beskattes højst forskelligt, afhængigt af, hvor stor en normalindkomst der skulle regnes med.

På dette område er der i lovforslaget efter min mening foreslået langt mere rationelle afskrivningsregler. Alle maskiner, inventar og lignende driftsmidler skal efter forslaget afskrives under ét og med den samme procent. Undtaget herfra er kun anskaffelser, som andrager under 500 kr. for et enkelt redskab, eller anskaffelser, hvis levetid ikke overstiger 3 år. I sådanne tilfælde kan udgifterne afskrives straks som almindelige driftsudgifter. Det vil være en stor fordel og en let regel at arbejde med, at afskrivningsprocenten overalt bliver den samme.

Det vil også være en fordel, at det altid er inventarkontoens saldo-værdi, der skrives af på. Afskrivningsprocenten er i forslaget sat til 25 af det pågældende skatteårs saldo-værdi, og til denne saldo-værdi skal der så lægges beløbene for de nyanskaffelser, der foretages i årets løb. Når afskrivningen altid skal ske af saldo-værdien, er de 25 ikke så høj en afskrivningsprocent, som det umiddelbart ser ud

til. Det vil nok betyde 25 pct.s afskrivning det første år, men så falder afskrivningsprocenten gradvis; og det er også mere i overensstemmelse med de virkelige forhold, at afskrivningen er størst det første år og derefter er faldende.

Efter lovforslaget kommer vi ikke alene bort fra den stærkt kritiserede regel om 30 pct.s skattefritagelse ved salg af nedskrevne aktiver, men vi løser samtidig beskatningsproblemet ved sådanne realisationsfortjenester på en rationel måde. De bliver ikke beskattet på et enkelt år, men fortjenesten benyttes til nedskrivning af saldo-værdien på inventarkontoen og bundfælder sig derefter på den måde, at den for store afskrivning, som man jo faktisk har haft, kommer til at medføre tilsvarende mindre afskrivninger på saldo-værdien de følgende år; der sker altså en passende udjævning i beskatningen.

Jeg har ved gennemgangen af disse nye afskrivningsregler bemærket, at det nye afskrivningslovforslag i nogen grad bevarer den nuværende regel, hvorefter der kan afskrives på skibe, der er bestilt og under bygning; men reglen er i lovforslaget blevet begrænset til skibe, som koster mindst 1 mill. kr.

På baggrund af disse bestemmelser vil jeg gerne nævne, at vi for tiden for vor fiskerflåde, for fiskerkuttere, har en afskrivningsregel, der siger, at der ordinært kan afskrives kun 3 pct. på skroget og 10 pct. på motor og radio. Det vil naturligvis betyde en større normal afskrivning, når man efter lovforslaget kan afskrive hvert år 25 pct. af saldo-værdien; men vi har jo foruden de procentsatser på 3 og 10, jeg her har nævnt, i dag en ekstraordinær afskrivning på fiskerkuttere, hvorefter der, ganske vist efter forud indhentet tilladelse fra skattedepartementet, kan afskrives ekstraordinært halvdelen af anskaffessummen i løbet af de første tre år. Det er meningen, at denne regel skal forsvinde til fordel for den nye og mere praktiske. Jeg kan imidlertid ikke se, om den nye regel fuldt ud dækker den afskrivning, man hidtil har haft, og jeg ser meget gerne, om den højtærede finansminister kan sige noget herom. Hvis han ikke kan det, må vi kigge lidt nærmere på, om det ikke vil være rimeligt at give en speciel adgang til afskrivning også på fisker-

[Hans Knudsen.]

kuttere, som er i ordre eller under bygning. Vi har den samme interesse i en udvidelse af vor fiskerflåde som i en udvidelse af vor skibstonnage, og jeg håber — jeg tror også, det er alles mening — at vi for fiskerkutteres vedkommende skal have afskrivningsregler, der nogenlunde nærmer sig afskrivningsreglerne for handelsskibe. Jeg har som sagt ikke helt ud kunnet se forskellen mellem de nye og de gamle regler, men jeg håber, at de nye regler fuldt ud dækker dem, vi hidtil har arbejdet med på dette område.

Jeg tror trods alle de fordele, det nye system indeholder, at det dog — det har det i alt fald gjort for mit vedkommende — kan give anledning til nogen betænkelighed, at afskrivningsprocenten generelt sættes op til de 25 pct. Ifølge lovforslaget kan den enkelte skatteyder naturligvis nøjes med en lavere procent end de 25, og på lang sigt vil det vel også være klogt for mange at nøjes med en lavere procent. Men vi må ikke glemme, at vi ved at sætte procenten så højt løber den risiko — særlig da den nye regel skal omfatte alle, også dem, der ikke fører regnskab, og som i dag ikke har ret til årlige afskrivninger — at folk alligevel går over til at benytte den store procent i en sådan udstrækning, at det kan give indkomsterne et for stort tryk nedefter i de første år under den nye regel. Skatteydere har jo en vis tilbøjelighed til ikke at se beskatningen på længere sigt, men tage de øjeblikkelige fordele, der bydes dem, og på dette punkt må vi i alt fald nøje overveje konsekvenserne. Jeg tænker specielt på de tilfælde, hvor det drejer sig om aktiver med meget lang levetid — vi har jo i dag afskrivningsprocenter, der ligger helt nede på 5, 6 og 7, nogle endda derunder.

Jeg forstår så udmærket finansministerens slutbemærkning i den skriftlige fremsættelse, hvori han siger noget om, at disse gunstige afskrivningsregler, som på mange måder er bedre end dem, vi har nu, må forudsætte, at der samtidig sker en rimelig udbygning af vort kontrolapparat over for indkomsterne. Vi fra vor side vil gerne være med til — specielt under hensyn til vor interesse i øget produktion og øget beskæftigelse — at give de bedst mulige afskrivningsregler; men det må kunne ske, uden at indkomstmassen af den grund går ned, og det bør ske, uden at

man belaster de skatteydere, der allerede nu er underkastet tilnærmelsesvis fuld kontrol med deres indkomster.

Der er i lovforslaget om afskrivningsreglerne en række enkeltheder, som jeg ikke her ved første behandling finder anledning til at komme nærmere ind på, fordi de naturligvis kræver en mere indgående drøftelse og undersøgelse, hvilket kun kan ske under et udvalgsarbejde. Jeg vil alligevel sige, at lovforslagets bestemmelser om afskrivning, ikke alene på nybygninger, men også på gamle bygninger, vist vil få mere vidtgående konsekvenser, end rimeligt er. Lovforslaget går jo ud på, at den normale levealder for en bygning er de 50 år, der svarer til en normal afskrivningsperiode; men vi ved jo, at der eksisterer masser af bygninger, som har overlevet denne afskrivningsperiode på de 50 år. Hvis den sum, der betales, når sådanne bygninger kommer i handelen, skal afskrives på 10 år — og det gælder jo alle bygninger med undtagelse af en- og tofamilieshuse — frygter jeg for, at vi kommer til at regne med for store begunstigelser for folk, som skifter ejendom; det er i hvert fald et forhold, som vi må se nøjere på under det udvalgsarbejde, som lovforslagene må underkastes.

Må jeg endelig sige om de foreslåede bestemmelser om beskatning af avancer ved samlet salg af inventar og andre ting, der er genstand for afskrivninger, at her er jeg ikke enig med afskrivningsudvalget. Jeg er derimod enig med den højtærede finansminister i, at beskatningen af sådanne fortjenester bør foretages med en fast procent fremfor under benyttelse af reglen for goodwill at indkomstbeskatte halvdelen. En fast procent, som her foreslået sat til 35, vil give den mest ligelige beskatning, og de 35 pct. svarer jo også til den gennemsnitlige indkomstbeskatning.

Må jeg så gøre nogle enkelte bemærkninger om forslaget om investeringsfonds. Der kan jeg i hovedtrækkene nøjes med at anbefale det foreliggende lovforslag. Der er i lovforslaget regnet med, at man skal have lov til skattefri henlæggelse af indtil 15 pct. af årets overskud, og her har man pudsigt nok ikke regnet med skattefradrag. Denne henlæggelse skal være på mindst 500 kr. Jeg er helt enig i de principper, der ligger i dette lovforslag, men her som ved afskriv-

[Hans Knudsen.]

ningsreglerne må det gælde, at de begunstigelser, der gives skattemæssigt, må være betinget af, at de i nogen grad opvejes ved mere effektivitet i ligningsarbejdet.

Jeg har en væsentlig betænkelighed ved lovforslaget, og den begrunder sig på, at det er vanskeligt nu at overse, hvordan en sådan investeringsfond vil blive udnyttet. Vi skal jo ikke alene lovgive for de erhvervsdrivende, der ønsker at bruge fonden, fordi de virkelig vil investere; vi skal også tænke på de skatteydere, som måske blot vil udnytte fonden til andre formål; vi skal også tænke på den skatteyder, som blot vil bringe 15 pct. af sin indkomst i sikkerhed mod beskatning i de indtil 10 år, pengene kan stå i fonden.

Jeg ser ganske vist i lovforslaget, at der er regnet med en hårdere beskatning, hvis man ikke bruger pengene til investering, og der er også forskellige andre sikkerhedsforanstaltninger mod misbrug af tilladelsen til skattefri henlæggelser; men jeg er ikke helt sikker på, de er tilstrækkelige til at sikre, at investeringsfonden kun benyttes, hvor der er en virkelig investeringshensigt, men det må jo også være et af de problemer, som vi kan se nærmere på i et udvalg.

Jeg skal til slut kun takke den højtærede finansminister for, at disse to lovforslag er blevet så hurtigt fremsat. Den betænkning fra afskrivningsudvalget, som danner grundlag for de to lovforslag, er afgivet til folketinget den 18. februar, og med det omfattende materiale, denne betænkning indeholdt, er det prisværdig hurtigt, når forslagene har kunnet fremsættes her i tinget allerede den 27. marts. Vi har ikke på nuværende tidspunkt nogen mulighed for at få forslagene gennemarbejdet i et udvalg, inden folketingssamlingen slutter, men jeg skal på mit partis vegne give tilslutning til de nye principper, der ligger i forslagene, og kan også give tilsagn om en positiv stillingtagen til forslagernes gennemførelse.

Foged: Når vi i dag behandler de to foreliggende lovforslag, er der grund til at fremhæve, at de skyldes det arbejde, den betænkning, som det udvalg, der blev nedsat af den forrige regering i 1952, har

afleveret. Udvalgets betænkning fremkom som en nøgtern vurdering af de mange forskellige forhold.

De to fremsatte lovforslag har til formål at øge den fremtidige beskæftigelse og at sikre en bedre valutasituation — formål, som kan samle hele landets befolkning i ét eneste ønske: at dette må lykkes snarest muligt. I de senere år har den førte politik ikke været i stand til at løse disse problemer, tværtimod. Vi har været vidne til betydelig arbejdsløshed og stagnerende produktion. De store fremskridt, der er sket i landene omkring os, må være en alvorlig opfordring til regering og folketing om at finde nye veje, der kan bevirke øget beskæftigelse i industri og håndværk, og som kan fremme dansk landbrugsproduktion.

For at fremme produktionen og beskæftigelsen må der foretages øgede investeringer i produktive virksomheder. Når dette ikke allerede er sket i fornødent omfang, skyldes det bl. a. den høje beskatning af den øverste del af indkomsten. Der bliver på den måde ikke rimelige muligheder for opsparing til senere anvendelse til investeringer. Dertil kommer, at en sådan progressiv beskatning hindrer initiativet i fuld udfoldelse. Man har ligesom ikke lyst til at forøge produktionen og tage den deraf følgende øgede risiko. Skal vi ud af disse uheldige forhold, må der skabes en ny lovgivning, for at der kan skabes en ny mentalitet. Det må kunne betale sig også privatøkonomisk at yde den størst mulige indsats.

De to foreliggende lovforslag har dette i sigte. De er fremsat for folketinget på et tidspunkt, der ikke giver dem nogen som helst chance for at blive gennemført i dette folketingsår; men de kan indgå i den politiske debat og kan måske så være med til at føre denne debat ind i drøftelser, der kan få de nødvendige positive følger.

Den politik, regeringen har ført over for erhvervslivet, har bragt os ud i en situation, som omgående skal ændres, og de gældende regler vedrørende skattefri afskrivning på produktionsmidler er under den nugældende lovgivning af en så indviklet og administrativt vanskelig karakter, at en ændring bør finde sted. De mange forskellige afskrivningssatser, som også det ærede medlem hr. Hans Knudsen om-

[Foged.]

talte, giver ingen rimelige muligheder for en ensartet beskatning. År efter år er der sket ændringer, og nye satser har bragt stor forvirring i mange skatteopgørelser. Selv de skattelignende myndigheder har haft store vanskeligheder med at administrere reglerne.

Afsnit I i lovforslaget om skattefri afskrivninger, der omhandler maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, ændrer de gældende regler, så der kun kan afskrives ordinært og med ens procent for alle driftsmidler. Den foreslåede procentsats, 25 pct. af hele saldoværdien, giver efter udvalgets betænkning nok en forenkling, men ikke nogen afskrivningsmæssig forbedring af de gældende forhold. I Sverige er afskrivningsprocenten ansat til 30, og vi må omhyggeligt drøfte, om de 25 pct. nu er den sats, der bør være den endelige.

I lovforslagets § 3 findes reglen om, at driftsmidler med kortere levetid, d. v. s. under 3 år, og driftsmidler, der i anskaffelses-sum ikke overstiger 500 kr., kan fradrages som almindelig driftsomkostning for det enkelte år. Jeg kan hertil sige, at de 500 kr., som også står i den nuværende lov, har stedse været en anstødssten i mange erhverv og ikke mindst i landbruget. De stedse stigende priser på maskiner bringer flere og flere af de forholdsvist små maskiner over denne 500 kr. grænse, og der vil vist være en vis rimelighed i nu at forhøje denne grænse til eventuelt 1 000 kr.

Den sidste del af afsnit I omhandler forholdene vedrørende salg af driftsmidler, der har været genstand for skattefri afskrivning. Sådanne salg tillægges den skattepligtige indkomst, når salget vedrører enkeltmaskiner, medens der ved salg af hele virksomheden skal ske efterbeskatning med 35 pct. af forskelsværdien mellem saldsummen og salgssummen. Denne regel har den fordel, at de 35 pct. vil være en maksimumsbeskatning af disse driftsmidler, medens en indregning i den skattepligtige indtægt ville give en forskellig beskatning alt efter indkomstens størrelse.

Det er et spørgsmål, om man ikke burde finde frem til en ordning, som ikke har efterbeskatning ved salg til følge. Der vil blive mange administrative vanskeligheder der-

ved, og skatteyderne vil ikke umiddelbart kunne se konsekvenserne af de benyttede afskrivninger. Der vil herske stor usikkerhed ved den foreslåede ordning, og vi nærmer os også betænkeligt begrebet kapitalvindingsskat, en skat, som mit parti ikke ønsker at medvirke til at få gennemført.

I § 6, stk. 1, møder vi på ny afskaffelse af skattefradragets retten. De 35 pct. kapitalvindingsskat må ikke bringes til fradrag ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Venstre ønsker, at salg af værdier, der normalt vedrører en virksomhed, ikke skal ind under indkomstbeskatningen. Hvis de derimod indgår som led i almindelig omsætning og handel, er det en selvfølge, at der sker almindelig indkomstbeskatning.

Maskiner, der også benyttes privat, skal efter det foreliggende forslags § 8 holdes adskilt fra de øvrige og indgår ikke i de almindelige afskrivninger. 25 pct. afskrivning er vel også rimelig her. Kun må der også være en vis rimelighed mellem de bedømmelser, der lægges til grund for forholdet mellem erhvervskørsel og privatkørsel, idet det for de flestes vedkommende netop er bilerne, der har den både private og erhvervsmæssige karakter.

For landbrugets vedkommende har disse regler i årevis været angrebet, i nogen grad med rette. De gældende regler stammer fra først i 30'erne og må betragtes som noget forældede. Der bliver i almindelighed skatte-mæssigt kun anerkendt 25 pct. kørsel til erhvervet. Dette føles af det store flertal af landbrugere som en urimelighed, og der bliver næppe ro om denne sag, før der er sket en væsentlig forhøjelse. Jeg er vidende om, at der for tiden i landbrugskredse gøres notater vedrørende disse kørselsforhold, sådan at man også over for skattevæsenet kan dokumentere, at den erhvervsmæssige kørsel er ud over de normale 25 pct. Jeg mener, at lige så naturligt, som det er, at skattevæsenet kræver privat kørsel beregnet som privat forbrug, lige så naturligt er det, at de erhverv, der har et stort erhvervsmæssigt kørselsbehov, også forlanger at få dette anerkendt som en driftsudgift.

Afsnit III i lovforslaget vedrører skibe, og der foreslås her så nogenlunde de samme regler som for maskiner og inventar; det vil sige, at der foreslås en afskrivning på 25 pct. årlig gældende fra det år, hvori skibet er

[Foged.]

leveret. Derudover kan der allerede ved oprettelse af kontrakter foretages en forlods afskrivning på dog højst 30 pct. Der er altså her foreslået en særregel, som andre erhverv vel med nogen ret kan synes også må gælde for deres virksomheder ved store anskaffelser med lang leveringstid. Jeg tænker her på specialmaskiner til meget store priser. Hvorvidt procentsatsen er rimelig, må vel lettest kunne ses af de oplysninger, vi kan få ved en udvalgsbehandling.

Lovforslaget indeholder den bestemmelse, at forlods afskrivning kun kan foretages på skibe, hvis byggesum overstiger 1 mill. kr. Der vil sikkert være nogen grund til at overveje, om de samme regler ikke også bør gælde for andre skibe. Jeg tænker her på fiskerkuttere. Der har ganske vist tidligere været særlige regler for disse, men når man nu netop ved denne lov tilstræber en forenkling, bør man også gennemføre så generelle regler på dette område som vel muligt.

Afskrivningsreglerne for bygninger skal efter lovforslaget omfatte samtlige arter af virksomheder, og reglerne skal være ens for såvel nye som ældre bygninger, når disse erhverves, eventuelt nyopføres. Der er her sket en udvidelse af området i forhold til tidligere lovgivning, hvorefter sådanne afskrivninger kun omfattede produktionsvirksomheder, og der er endvidere åbnet adgang for en højere afskrivningsprocent, ansat i forhold til bygningens formodede levetid. Dette må betragtes som en rimelig hensyntagen til sliddet på bygningerne, som på denne måde bliver anerkendt som en driftsudgift for de enkelte år.

Ud over disse normale afskrivninger bliver der også muligheder for ekstra afskrivninger, ansat til højst 40 pct. af anskaffelsessummen, og disse ekstraafskrivninger skal placeres inden for et tidsrum af ikke under 4 år og ikke over 10 år. Det er så nogenlunde de samme satser, som de såkaldte ekstraordinære afskrivninger har efter de gældende regler.

Det er vel et spørgsmål, om man ikke

hertil burde føje regler for afskrivning på bygninger, som igennem en årrække har været i samme ejers besiddelse. Det kan nok give anledning til overvejelse, om man ikke langt snarere må foretage afskrivning på såkaldt opsat vedligeholdelse af en virksomhed, når man gennem en længere årrække har sparet lidt på vedligeholdelsen for på et senere tidspunkt at rive hele bygningen ned og derefter opføre en ny og mere tidsvarende bygning. Ejeren har gennem en årrække været lignet for højt i skattepligtig indkomst, fordi bygningens forringede værdi år for år ikke er indgået i opgørelsen. Der vil da være en vis rimelighed i, at den erhvervsdrivende til nedrivningsværdien kan lægge et beløb svarende til, hvad det ville have kostet at holde bygningen i almindelig stand. Jeg tror, det er mere nødvendigt at finde en løsning på dette problem end som foreslået at tillade ekstraordinære afskrivninger på alle nyerhvervede bygninger. Denne sidste regel kan eventuelt virke inflationsfremmende og måske også nu og da give urimelige konkurrencemæssige forhold mellem nyerhvervede, nyetablerede og ikke nyerhvervede virksomheder.

Med hensyn til avancebeskatningen for disse bygningers vedkommende gælder også her, at der skal svares 35 pct., altså en kapitalvindingsskat, og denne skat kan heller ikke fradrages ved indkomstopgørelsen og medfører således en delvis ophævelse af skattefradragsretten. Venstre vil foretrække afskrivningsregler med rimelige satser, men uden udviklede efterbeskatningsregler, der for øvrigt kan virke afskrækkende på de erhvervsdrivende, fordi de ikke kan overse konsekvenserne på det tidspunkt, da de ønsker at benytte reglerne.

Spørgsmålet om bygningsafskrivninger er vel næppe løst fuldt ud med dette lovforslag. Der er stadig et åbent spørgsmål om rimelige afskrivninger på beboelsesejendomme, som også må løses, og for landbrugets vedkommende må stuehusenes afskrivningsregler tages under overvejelse. For fabrikkernes vedkommende kan port-

[Føged.]

nerboliger, kantiner o. lign. gøres til genstand for afskrivning sammen med virksomheden, altså med de store procenter, så der må være en vis rimelighed i, at også stuehuse kan få om ikke helt de samme regler, så dog en væsentlig bedre stilling end under de nugældende regler. For stuehuse på landet gælder det, at man har beboelsespligt, og denne beboelsespligt må vel følges af nogen skattemæssig ret.

Jeg hilser med tilfredshed, at spørgsmålet om investeringsfonds nu forhåbentlig snart kan finde en løsning. En henlæggelsesprocent på 15 er lavere end den af afskrivningsudvalget foreslåede, der lød på 20 pct., og det må vel i øvrigt blive nødvendigt at få foretaget nogle beregninger over denne procents rimelighed.

Henlæggelserne skal benyttes som forlodsafskrivninger på driftsmidler. Vi kan tiltræde princippet i lovforslaget herom og håber på en snarlig løsning på dette område.

For at erhvervslivet kan foretage de nødvendige investeringer, må der skabes nye muligheder for opsparing til investering. Vi har igennem de sidste år haft det indtryk, at der i mange tilfælde er sket fejlinvesteringer af skattemæssige årsager. Det var at håbe, at en lovgivning af denne art kunne modvirke sådanne uheldige dispositioner. Man må dog ikke være blind for, at sådanne fejlinvesteringer også kan finde sted efter det foreliggende lovforslag.

Det er således i § 11 anført, at såfremt henlæggelserne ikke anvendes til investering, skal der foretages en efterbeskatning for henlæggelsesåret. Det er rimeligt; men det virker som en unødigt hård straf, at denne skat skal forhøjes med 100 pct. Naturligvis skal pengene i almindelighed benyttes efter hensigten, men skulle der i løbet af årene opstå forhold, som gjorde påregnede investeringer til unødvendige investeringer, må der være rimelig mulighed for at anvende midlerne på anden måde.

Der kunne også opstå økonomiske vanskeligheder, hvis nye investeringer for eventuelle kreditorer ville se ud som mærkelige dispositioner, men dette må også drøftes i udvalget. Reglerne må gennemgås nøje, for at man kan finde passende former. Disse henlæggelser skal indsættes på spærret konto, for de ikke-regnskabsførende for

100 pct.s vedkommende og for regnskabsførende for de 50 pct.s vedkommende. Venstre mener, at det rigtigste ville være at finde ensartede bestemmelser for alle erhvervsdrivende. Hvor stor en procent der skal indsættes på spærret konto, må bero på en bedømmelse af den nødvendige sikring af eventuelle senere skattekrav.

Den administration, der skal etableres i anledning af en sådan lovgivning, ønsker venstre placeret så nær ved de personer, der foretager henlæggelserne, som vel muligt. Hvorvidt pengene skal indsættes i de lokale pengeinstitutter eller i Danmarks nationalbank, må overvejes ud fra nationaløkonomiske betragtninger. Udvalget har foreslået, at midlerne forbliver i pengeinstitutterne, medens de i lovforslaget foreslås bragt i Danmarks nationalbank. Vi skal ikke her tage direkte stilling til dette forhold, men ønsker også herom at føre forhandlingerne i udvalget.

Minimumsbeløbet for årlige henlæggelser er angivet i lovforslaget til 500 kr., og naturligvis skal der være en vis rimelig grænse nedad for beløbets størrelse, men for mange mindre virksomheder vil et mindre beløb, må jeg sige f. eks. 300 kr., nok virke mere tillokkende, og det bør overvejes, om en sådan nedsættelse er gennemførlig uden alt for store administrative vanskeligheder.

Som finansministeren selv fremhæver i fremsættelsestalen, er der ingen mulighed for at nå igennem med denne lovgivning forinden valget, men da de to foreslåede love må anses for særdeles påkrævede såvel af nationaløkonomiske som af privatøkonomiske grunde, vil jeg håbe, at folketinget inden næste års ligning må nå frem til et positivt resultat.

Disse to lovforslag indeholder skattemæssige regler, som særlig kommer de erhvervsdrivende til gode og mest de erhvervsdrivende, som har råd til henlæggelser, eller, for afskrivningsreglernes vedkommende, som køber virksomhed. Tilbage står i en lang overgangsperiode de, der har købt i de seneste år, som hverken kan få midler til overs til henlæggelser, måske mest på grund af meget store afdrag, som de er forpligtet til, og som heller ikke kan komme ind under reglerne om ekstra afskrivninger for bestående bygninger, fordi bygningerne allerede er erhvervet. De vil nok føle, at de

[Føged.]

kommer til at stå ret isolerede inden for denne lovgivning, og hvis der skal være lighed for loven, må der findes mere rimelige overgangsregler end de foreslåede.

Der findes forhold i de foreliggende to lovforslag, som trænger til udvalgsbehandling, og venstre vil være villig til en hurtig og velvillig behandling af dem.

Foss: Jeg kan på mit partis vegne udtale tilfredshed med, at det endelig er lykkedes at få lovforslagene om afskrivninger og investeringsfonds fremsat for folketinget.

Afskrivningerne efter de gamle regler fra førkrigstiden var ganske utilstrækkelige, og man måtte derfor efter krigen lappe på ordningen med ekstraordinære afskrivninger. Det er derfor på høje tid, at vi får en permanent ordning.

Inden jeg beskæftiger mig med detaljer, skal jeg gøre et par almindelige bemærkninger.

Over en længere periode vil afskrivningerne svare til værdiforringelsen og vil således ikke give den pågældende virksomhed nogen gevinst, men med den stærkt progressive beskatning, vi har, vil afskrivninger både under det nuværende system og efter gennemførelsen af lovforslaget kunne benyttes til en vis indkomstudjævning, som vel kan give staten en mindre skatteindtægt i første omgang. Den højtærede finansminister kalder i sin skriftlige fremsættelse dette for en skattecredit. Ministeren udtrykker sig på den måde, at de ekstraordinære afskrivninger har medvirket til at udjævne indkomsterne i afskrivningsperioden, og at dette betyder, at staten og kommunerne i et begrænset omfang deltager i den risiko, der nu engang er forbundet med at investere.

Jeg er ganske enig med den højtærede finansminister og synes, at det er helt rimeligt, at staten deltager i den risiko, der her er tale om, så vist som vi alle er interesserede i, at der bliver anvendt de fornødne midler til investering; men det er værd at understrege, at der er tale om en skattecredit og ikke om en egentlig skattelettelse. Jeg er derfor noget uenig med det ærede medlem hr. Hans Knudsen, der omtalte de nuværende bestemmelser og de foreslåede nye

bestemmelser som skattemæssige begunstigelser.

Jeg må gøre en anden bemærkning til den højtærede finansministers fremsættelse. Den højtærede finansminister udtaler, at med den procentsats — 25 — som han foreslår som saldoafskrivning, skønner han, at der for erhvervslivet som helhed vil blive adgang til at foretage årlige afskrivninger af nogenlunde samme størrelse som hidtil. Denne udtalelse, som altså dækker det foreliggende lovforslag om skattefri afskrivninger, stemmer ikke særlig godt med de mål, som den socialdemokratiske kongres i januar stillede op. Et af de midler, som den socialdemokratiske kongres anbefalede for at opnå en øget produktion, var — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„... at fremme investeringerne gennem hensigtsmæssige regler om afskrivninger og henlæggelser i investeringsfonds.“

Når det foreliggende forslag kun tillader årlige afskrivninger af samme størrelse som hidtil, kan det næppe siges at være at fremme investeringerne i særlig grad. Det er derfor en skuffelse for os, at finansministeren har foreslået 25 pct. og ikke 30 pct. som foreslået af erhvervenes repræsentanter i udvalgsbetænkningen.

En nedsættelse af procenterne vil i øvrigt i særlig grad ramme forholdsvis korte investeringer som f. eks. lastbiler og entreprenørmateriel, når der skal anvendes samme procent for alle investeringer i maskiner o. lign. Jeg mener i øvrigt, det er rigtigt, at man ikke har forskellige procenter.

Jeg skal yderligere nævne, at de svenske afskrivningsbestemmelser, som ellers har været forbilledet for dette lovforslag, anvender 30 pct. Jeg håber derfor, at der under den kommende udvalgsbehandling må kunne opnås enighed om at sætte procenten op til 30.

Også når det gælder investeringsfonds, har den højtærede finansminister nedsat procenten i forhold til erhvervenes forslag, nemlig fra 20 til 15. Investeringsfonds er jo kun henlæggelser til afskrivninger, og der må derfor gælde den samme betragtning som for afskrivninger, nemlig at det drejer sig om en skattecredit, der før eller senere skal betales. Jeg kan derfor ikke se noget formål

[Foss.]

med den af den højtærede finansminister foreslåede nedsættelse.

Der er andre bestemmelser i lovforslaget om skattefri afskrivninger, som vi også ønsker ændret. Det gælder f. eks. bestemmelserne i § 6 om virksomheder, der afhændes eller opgives. Ved salg af en virksomheds driftsmidler skal den del af salgssummerne, der overstiger afskrivningssaldoen, beskattes med 35 pct. Dette er en ændring af de hidtil anvendte regler, som den højtærede finansminister ikke motiverer nærmere ud over med en bemærkning om, at de noget friere afskrivninger forudsætter, at avancer ved salg af driftsmidler beskattes i videre udstrækning end hidtil. I hvor høj grad en sådan stramning er nødvendig, vil jeg gerne være med til at overveje, men der er efter min mening ingen grund til at indføre nye beskatningsregler for den del af avancen, der bør optages som indkomst. Det er muligt, at med vor progressive beskatning vil en ekstra stor avance blive hårdt beskattet, men deri ligger jo også en rimelig bremse på, at afskrivningerne ikke udnyttes ud over det rimelige. Vi vil i mit parti ikke kunne gå med til at ændre almindeligt gældende former for beskatning, uden at det er ganske særlig velmotiveret, og vi vil i alle tilfælde ikke kunne gå med til, at en indkomstskat ikke skal være fradragsberettiget.

Der er en bestemmelse i lovforslaget om investeringsfonds, som vi også må have nærmere motiveret, nemlig bestemmelsen om, at investeringsfonds, der skal indsættes på spærrede konti i private banker, skal overføres til nationalbanken. Den højtærede finansminister motiverer dette med, at henlæggelser til investeringsfonds må medføre lavere indkomstbeskatning i de første år og derved medvirke til en forøget likviditet i de private banker. Det er jo et spørgsmål, om det bliver særlig store beløb, der kan hensættes på investeringsfonds, og som den højtærede finansminister selv siger, er der jo kun tale om en vis virkning på likviditeten i de første år. Jeg mener, at nationalbanken har andre midler til at påvirke likviditeten i de private banker, og at der ikke er nogen særlig grund til, at beløbene skal overføres til nationalbanken. Dette vil vi også gerne se nærmere på i et udvalg.

Endelig vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om afskrivning på bygninger, som der er givet særlige bestemmelser for i afsnit IV i forslaget om afskrivninger. Formuleringen af, hvilken slags bygninger der kan afskrives, er jo ikke særlig præcis, men der henvises i bemærkningerne til, at lovforslaget følger de gældende regler, og det vil sige, at der kan afskrives på bygninger til erhvervsmæssigt brug, men ikke på beboelsesbygninger eller kontorbygninger, der ikke er en del af en erhvervsvirksomhed.

Jeg er klar over, at det udvalg, der har udarbejdet betænkningen om afskrivninger og investeringsfonds, ikke har haft til opgave at overveje eventuelle afskrivninger på beboelsejendomme. Det er dog et spørgsmål, som jeg mener bør tages op, og det ville være naturligt, at det skete i forbindelse med denne lov.

Det, jeg særlig interesserer mig for i denne forbindelse, er udlejningsejendomme. Selv om man skattefrit kan reparere på bolig-ejendomme, bevarer de dog ikke deres værdi i al evighed, men uanset dette tror jeg, det ville være en støtte og opmuntring til det private boligbyggeri og måske ikke mindst til det boligbyggeri, der kan sættes i gang på aktieselskabsbasis, hvis man havde rimelige afskrivningsmuligheder.

Jeg ved meget vel, at der er andre ting, der skal bringes i orden, inden vi kan komme tilbage til normale byggeforhold, men mit parti er stærkt interesseret i, at der skabes gode vilkår for det private boligbyggeri, sådan at vi kan få afviklet statslånsbyggeriet, og til dette formål ville det sikkert være hensigtsmæssigt, hvis der kunne afskrives på bygninger til udlejning. Det spørgsmål vil vi i alle tilfælde gerne have behandlet under det kommende udvalgsarbejde.

Den højtærede finansminister gør til slut i sin fremsættelsestale nogle bemærkninger om, at de foreliggende lovforslag må medføre, at kontrollen med de selvangivne indkomster nu udbygges. Jeg forstår, at ministeren særlig peger på virksomheder og personer, der ikke fører regnskab. For selskaber og personer, der fører ordentligt regnskab, vil de foreliggende lovforslag jo betyde en simplificering og dermed en lettere af kontrollen, men det er altså heller ikke dem, der er tale om. Mit parti er lige så

[Foss.]

interesseret som alle andre i, at skatteligningen bliver så effektiv og retfærdig som muligt, og vil gerne medvirke til, at der gennemføres den bedst mulige kontrol. På den ene side må der imidlertid være grænser for, hvor meget ekstra arbejde der kan pålægges private virksomheder. Jeg formoder, at den mere indgående kontrol hovedsagelig må baseres på stikprøver, og det er klart, at skattevæsenet må have de nødvendige beføjelser, således at disse stikprøver kan blive effektive. På den anden side må der være ganske bestemte regler for skattevæsenets beføjelser, således at man ikke risikerer vilkårligheder; men i alle tilfælde er vi fra vor side ganske enige med den højtærede finansminister i, at ingen skal have lov til at snyde sig fra sin skattepligt, og vi vil gerne medvirke til, at reglerne for skatteligningen bliver så effektive som muligt.

Jeg skal til slut udtale, at jeg håber, vi så snart som muligt efter det kommende valg kan tage fat på de foreliggende lovforslag, og at vi kan enes om en tilfredsstillende løsning.

Axel Sørensen: Jeg skal på det radikale venstres vegne fremsætte nogle bemærkninger angående forslag til lov om skattefri afskrivninger.

De lovforslag, som her er sat under debat, er fremsat med det formål at bidrage til øget produktion og beskæftigelse i den kommende tid. Ikke mindst fordi en produktionsforøgelse er påkrævet, men også med henblik på de store årganges placering i dansk erhvervsliv i de nærmeste år er en øget investering nødvendig. Om den nødvendige investering vil finde sted, afhænger af, hvorvidt der kan stilles de nødvendige midler til rådighed. I de sidste 50 års skattelovgivning rummes der bestemmelser om skattefri afskrivning på forskellige områder, herunder på maskiner og inventar. De gennem årene gældende afskrivningsregler har haft en skiftende udformning og har derfor været vanskelige at praktisere — men dog ikke vanskeligere, end at det høje ting har kunnet finde frem til at forme disse regler; det være sagt over for det ærede medlem hr. Hans Knudsen, som særlig omtalte den form, de har haft indtil

dato. Der er af samme grund opstået utilfredshed med og fra visse sider rejst kritik imod praktiseringen af afskrivningsreglerne.

Denne kritik har man mødt i forstærket grad, siden afskrivningsreglerne i 1940 blev udvidet, så at de også kom til at omfatte ekstraordinære afskrivninger. Samtidig blev der indført visse undtagelser fra de ordinære afskrivningsregler; jeg kan blot minde om de særlige regler vedrørende afskrivning på tørve- og brunkulsmateriel, regler, som til lod relativt store afskrivninger i de første år efter anskaffelsen under hensyn til de pågældende produktionsformers midlertidige karakter. Man præmierede altså til en vis grad de mennesker, der ville investere kapital i produktion af brændsel her i landet, så længe tilførslerne udefra var usikre.

Efter verdenskrigens afslutning trådte erhvervene ind i en ny periode, der krævede både mekanisering og rationalisering som baggrund for en produktionsforøgelse; det gjaldt såvel skibsfart, håndværk og industri som landbrug. Resultatet blev også det tilsigtede, en forøgelse af produktionen, samtidig med at betydelig arbejdskraft flyttede fra landbrug til industri. For denne udvikling har de udvidede afskrivningsregler haft ikke ringe betydning. De giver i praksis en skattecredit, idet skattebetalingen udskydes til et senere tidspunkt.

De regler, som har været givet om ekstraordinære afskrivninger, har ikke været permanente, de har kun været gældende for et år ad gangen og står i en tekstanmærkning på finansloven. Dette har bidraget til en usikkerhed til erhvervslivets skattemæssige forhold, som igen har givet sig udslag i en forstærket investering dels i form af nyinvestering, dels i form af alt for hyppige udskiftninger af maskiner og driftsmateriel. Der rejses ofte en endog stærk kritik imod de ekstraordinære afskrivninger på grund af de meget store fradrag i indkomsten, som de giver mulighed for; det virker uheldigt, når en skatteyder, som er økonomisk velstillet, og som har foretaget særlig iøjnefaldende investeringer, i kraft af de gældende afskrivningsregler i de første år efter anskaffelsen kan bringe sin indkomst betydeligt ned, ja, i enkelte tilfælde helt ned til nul. Den slags forhold strider jo imod princippet skat efter evne.

De skatteydere, der ikke har tilstræk-

[Axel Sørensen.]

kelig kapital, og som derfor ser sig nødsaget til at investere i brugte maskiner, må jo ikke gøre brug af de ekstraordinære afskrivningsregler. Følgen bliver, at de pågældende bliver hårdere indkomstbeskattet end kolleger i samme erhverv. Dette kritiseres ofte, idet det jo er disse menneskers manglende økonomiske evne, der gør, at de har måttet koncentrere sig om investering i brugt materiel. Skævheden i dette forhold uddybes yderligere ved den begunstigelse, at en eventuel avance, når det drejer sig om salg af maskiner og driftsmateriel, kun er skattepligtig i det omfang, hvori den overstiger 30 pct. af den oprindelige anskaffelsessum.

Det lovforslag om nye afskrivningsregler, som den højtærede finansminister har fremsat, er fremkommet, efter at et udvalg, der blev nedsat af den tidligere finansminister, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, har afsluttet sin undersøgelse af dette spørgsmål. Det pågældende udvalg har efter min mening udført et fortrinligt arbejde, som det fortjener tak for.

Det foreliggende lovforslag tilsigter en betydelig forenkling af de bestående afskrivningsregler, men den hidtidige gruppeinddeling i maskiner, skibe og bygninger bevares. Hvad angår maskiner og driftsmateriel, er grundlaget for afskrivningen fremdeles anskaffelsessummen, men det foreslås, at afskrivning fremtidig kan foretages fuldt ud, idet den hidtidige regel om, at der kun kan afskrives indtil scrapværdien, foreslås afskaffet. Det har betydet megen tidsspilde for såvel skatteydere som skattemyndigheder i hvert enkelt tilfælde at skulle konstatere, om afskrivningerne oversteg scrapværdien. Efter forslaget skal en virksomhed fremtidig beregne afskrivningerne under ét, altså ud fra saldoværdien ved årets slutning, og afskrivningen skal foretages med en ensartet procent i modsætning til de nugældende forskelligartede procentsatser. Det betyder en meget stor lettelse for de erhvervsdrivende i fremtiden. Selvfølgelig må der også fremtidig foreligge en liste over de enkelte maskiner, hvoraf køb og salg fremgår.

Der er et problem med hensyn til de skatteydere, som ved investering i maskiner har gjort brug af det gamle princip: at ned-

skrive det købte til halvdelen af anskaffelsesprisen og så ikke foretage afskrivninger. Her er afskrivningen jo baseret på genanskaffelsesprincippet, idet de pågældende er blevet beskattet af hele anskaffelsessummen. Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om de pågældende, hvis det foreliggende lovforslag gennemføres, har lov til at opskrive maskiner og driftsmateriel til anskaffelsesprisen og så begynde afskrivningen med den lovbestemte afskrivningsprocent.

For øvrigt synes jeg ikke om, at man bibeholder § 39, der går ud på, at en skatteyder, der afskriver efter de nugældende regler, kan fortsætte dermed. Det vil bevirke, at der i en overgangstid bliver 3 former for afskrivning, nemlig reglerne før og efter 12. april 1955 og så de her foreslåede. Jeg synes, at skal de kommende regler betyde den forenkling, som bør tilstræbes, må denne forenkling ske fuldt ud i løbet af et skatteår. Det kan jo nemlig få meget stor betydning for den 30 pct.s regel, vi har gennemført med henblik på skattelempelse for merindkomststigning. Ved at gennemføre en bestemt regel på disse områder skaber vi nemlig et solidt grundlag for, at reglen om 30 pct.s nedsættelse af merindkomststigningen ikke bliver gjort til genstand for variation ved afskrivningerne derved, at man udnytter 30 pct.s reglen hvert andet år på en vis kunstig måde. Men det bliver der jo lejlighed til at tales ved om i udvalget. Det samme gælder den foreslåede afskrivningsprocent, hvormed der afskrives på saldoen; 25 pct. kan virke lidt voldsomt de første år. Ligeledes må man drøfte den procent, der skal lægges til grund for beskatning af den avance, der fremkommer ved salg som følge af ophør eller afståelse af erhvervsvirksomhed, idet der jo ikke kan afskrives i salgsåret. Procenten er i forslaget sat til 35 uden fradragret i det efterfølgende års indkomst.

I et andet afsnit af lovforslaget, vedrørende skibe, foreslås det, at afskrivning på sådanne sker efter samme regler og satser som for maskiners vedkommende, men der foreslås dog indføjet en bestemmelse om ret til at foretage forskudsvisse afskrivninger, hvor byggesummen for et skib andrager mindst 1 mill. kr. I bemærkningerne motiveres dette med, at et større skibs bygning

[Axel Sørensen.]

foregår over længere tid, så der må indbetales a conto-beløb. Når skibet afleveres, indgår afskaffelsesværdien minus forskudsafskrivninger i selskabets saldoværdi og kan afskrives for restbeløbets vedkommende med den foreslåede procentsats.

Da dansk skibsfart er af overordentlig stor betydning for landet som helhed, ønsker mit parti at medvirke til, at reglerne om skattefri afskrivninger lægges sådan til rette, at de fremmer en øget skibsfart til gavn for landet. Det er dog et spørgsmål, om man skal sætte grænsen ved 1 mill. kr., om den ikke bør være lavere. Efter min mening kunne måske også småskibsfarten — fra denne talerstol er tillige nævnt fiskerikutterne — inddrages under disse regler.

Forslaget vedrørende skattefri afskrivninger på bygninger følger stort set de gældende regler vedrørende ordinære og ekstraordinære afskrivninger på den faktiske anskaffelsessum, det være sig bygge- eller købesum. De ordinære afskrivninger påbegyndes med fuld afskrivningsret ved første status efter erhvervelsen og er bundne fremover i den forstand, at afskrivningen ikke kan udskydes til senere år. Det vil i praksis sige, at hvis der i enkelte år ikke foretages afskrivninger, kan disse ikke foretages senere, men retten til at foretage dem må anses for bortfaldet.

Det samme gælder for de ekstraordinære afskrivninger på bygninger. Denne afskrivningsform kan andrage 40 pct. af anskaffelsesværdien eller erhvervelsessummen, men kun inden for en 10 års periode efter erhvervelsen, og ekstraafskrivningerne kan højst andrage 10 pct. pr. år. Men hvordan stiller det sig med bygninger opført for et vist åremål på lejet grund, eller med forpagtninger i landbrug o. lign.? Det er spørgsmål, vi også må have klarhed på, når vi skal skabe grundlaget for de nye afskrivningsregler.

Såfremt der foretages ekstraordinær afskrivning på en bygning og denne efter nogle års forløb sælges med avance, skal der ske en beskatning af den del af avancen, der svarer til den foretagne ekstraafskrivning.

Udgangspunktet for den skattepligtige avances beregning er efter forslaget den skattefri nedskrevne værdi af bygningen, og

avancen foreslås beregnet som forskellen mellem på den ene side bygningens salgssum eller anskaffelsessum og på den anden side den skattefri nedskrevne værdi. Beskatningsprocenten foreslås ansat til 35 i lighed med, hvad der er foreslået ved salg af maskiner, inventar og driftsmateriel.

Jeg vil tro, at denne form for beskatning af avancer ved ekstra afskrivning på bygninger vil bidrage til, at ingen mere tør foretage ekstraordinær afskrivning på bygninger af frygt for den beskatning, som senere eventuelt kan indtræde, måske fremkaldt af specielle forhold.

Den højtærede finansminister siger i sit forslag til lov om skattefri afskrivninger, at regnskabspligt er ikke påkrævet, når selvangivelsen indrettes fornuftigt. Men må jeg med hensyn til den revisionsmæssige side af de forhold, som vi her diskuterer, have lov til at sige, at det i de senere år på snart det ene, snart det andet område er blevet sværere for ligningsmyndighederne og de høje skattemyndigheder, idet kontrollen med de forhold, der skal undersøges, summeres op i voldsomt omfang, uden at man har givet skatterådene den bistand, som det var fornuftigt at give dem. Jeg tænker her på den nødvendige bilagsrevision, som nu er påkrævet af hensyn til regnskabspligten. Det ville kunne betale sig, om finansministeren overlod til skatterådene at antage en regnskabskyndig revision; derved ville materialet kunne bibeholdes ude, hvor der skal forhandles. Amtsligningsinspektorerne, der jo også fungerer udmærket som store lempelsesinspektorer, vil ikke kunne bidrage til, at den ønskede revision kan foretages inden for et passende tidsrum, hvad skatteyderen vel kan have krav på.

Med disse ord kan jeg tilsige mit partis medvirken ved behandlingen af dette lovforslag og mit partis støtte til en forbedring af forholdene på disse områder.

Bertel Dahlgaard: Jeg vil her ved behandlingen af lovforslaget om investeringsfonds sige, at jeg synes, det er en overmåde interessant betænkning, der er afgivet; den har på fortjenstfuld måde klarlagt disse vanskelige materier.

Jeg er også meget tilfreds med, at finansministeren har fremsat disse lovforslag allerede nu. Jeg synes, det er udmærket, at de

[Bertel Dahlgaard.]

så hurtigt som muligt kommer ud til en almindelig drøftelse. Men på dette tidspunkt, da det er givet, at der ikke inden samlingens slutning kan ske en dyberegående behandling af forslagene, finder jeg ikke anledning til mange bemærkninger. Jeg forbeholder mig, når folketinget igen samles, at komme lidt dybere ind på problemerne. Jeg skal altså i dag nøjes med nogle få bemærkninger.

På de punkter, hvor det foreliggende lovforslag afviger fra det af ministeren i 1955 fremsatte lovforslag, er de foreslåede ændringer, så vidt jeg kan se, alle forbedringer. Vi er meget tilfredse med, skal jeg først sige, at minimum for den årlige henlæggelse er ændret fra 2 000 kr. til 500 kr. Om maksimum for den årlige henlæggelse foreløbig skal sættes til 15 pct. af erhvervsvirksomhedens overskud eller til 20 pct. som af erhvervslivets repræsentanter anbefalet, må blive genstand for en nærmere forhandling.

Der har i det sagkyndige udvalg været divergenser angående to andre punkter. Det ene punkt er, om de på spærret konto i pengeinstitutterne indsatte beløb skal forblive indestående i pengeinstitutterne til fri rådighed for dem, eller om de efter indsættelsen skal overføres til nationalbanken til indsættelse på en særlig finansministeriel konto. Det er rigtigt, som det siges i betænkningen, at spørgsmålet om, hvilken af disse løsninger man skal foretrække, må bero på en vurdering af pengepolitisk karakter. Det kan for så vidt siges, at man kan gøre, hvilken af delene man foretrækker, hvis man indretter pengepolitikken derefter.

Det andet punkt er, om ikke-regnskabsførende skatteydere ikke også skal kunne nøjes med at indsætte 50 pct. på spærret konto af henlæggelsen til investeringsfonds. Jeg vil tage forbehold over for forslaget om, at disse ikke-regnskabsførende skal indsætte hele det henlagte beløb, i hvert tilfælde indtil stærkere argumenter foreligger derfor, end jeg synes der foreligger i betænkningen.

Det kan vist ikke undgås, at spørgsmålet om investeringsfonds rejser også andre spørgsmål. Jeg skal blot tage et eksempel. Den landmand eller håndværker, der er velkonsolideret i økonomisk henseende og sidder med en nogenlunde stor indtægt, kan

benytte denne lovgivning og hensætte midler i investeringsfonden til senere investering og derved opnå skattefritagelse for beløbet, medens den mand, der måske i øvrigt sidder i tilsvarende erhvervsmæssige vilkår, men som er nødt til af sin opsparing at tilbagebetale på sin gæld, ikke har tilsvarende mulighed, skønt han gennem sin tilbagebetaling foretager en tilsvarende opsparing. Han har måske lige så god brug for henlæggelser som den mere velhavende og i endnu større grad brug for skattelettelser, men han er udelukket fra at benytte en lovgivning som denne.

Jeg har villet nævne det problem, der her foreligger, i al dets vanskelighed. Det gælder for så vidt om en lovgivning som den foreliggende, at selv om den i sit formål, erhvervsmæssigt og økonomisk, er rigtig, kan man også sige om den som så ofte på andre områder om en lov, at den er med til at gøre afstanden mellem den velstående og den svagt stillede større. Det er muligt, dette problem ikke lader sig klare i forbindelse med en lovgivning som denne, men jeg har villet fremføre problemet for at påpege, at det vil møde os på andre felter.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe har længe været utilfreds med de gældende afskrivningsregler. Det er især kommet til udtryk ved behandlingen af finanslovsforslaget, hvor vi har vendt os imod de ekstraordinære afskrivninger, der har været indført i finansloven som tekstanmærkninger. Vi har den opfattelse, at det drejer sig om skattemæssige begunstigelser til kredse, der i forvejen er favoriseret af samfundsordningen og beskatningen, og derfor ser vi naturligvis med tilfredshed, at man tager spørgsmålet om afskrivningsreglerne op til behandling. Det lader sig vel ikke gøre at vende tilbage til de gamle former, dertil er de for udviklede. Der må ret naturligt en forenkling, jeg kan vel sige modernisering, til.

Spørgsmålet er, om man rammer det rigtige med de to lovforslag, der foreligger her. Efter vor opfattelse er man alt for large over for landets velhavere. Jeg ved ikke, om man skal gå den vej at afskrive på saldoen år efter år. Skal man det, rejser det spørgsmål sig, om de 25 pct. i almindelighed ikke er en for høj procent. Mit

[Alfred Jensen.]

parti er ikke absolut tilhænger af det, der her er foreslået.

Vi ville foretrække faste afskrivninger år for år i stedet for denne saldoafskrivning, og vi mener, at det, der her er foreslået, favoriserer den del af befolkningen, der skattemæssigt er godt dækket ind. Det er jo de kredse, det er vanskeligst at kontrollere. Vi har mærket os, at ministeren gør opmærksom på, at disse ændrede afskrivningsregler betyder indtægtstab for staten, og går man strengt til værks, vil det vel betyde, at andre må betale de lempelser, der her gives til dem, der er så heldige at kunne få del i afskrivningens goder.

Vi mener ikke, at man bør fare frem på en sådan måde, og derfor vil vi, når forslaget senere kommer til behandling, se lidt nøjere på enkeltheder i det. Vi mener ikke, det har noget særligt formål at diskutere det meget indgående i dag, al den stund der jo ikke bliver nogen yderligere behandling, før vi har været ude hos vælgerne, og før forslaget igen er blevet fremsat her i tinget.

Jeg vil gerne sige angående investeringen, at vi ikke kan se, at der med de afskrivningsregler, der her foreslås, er sikret den rigtige investering. Jeg vil tro, at selv om man giver aldrig så store begunstigelser til erhvervslivet, sikrer man ikke den rette investering. Kan man overhovedet nå frem til en sådan sikring, uden at man foretager en vis udvælgelse af de områder, hvor der skal investeres, og en kontrol med, at pengene investeres? Jeg kan dårligt forestille mig det.

Vi kan altså ikke godkende den form, disse to lovforslag har fået, og vi forbeholder os at tage stilling til dem på et senere tidspunkt, når der måtte være lejlighed til at diskutere dem.

Søren Olesen: Da de foreliggende lovforslag ikke kan nå at blive færdigbehandlet i denne samling og måske heller ikke hurtigt senere hen, idet de kræver en meget ind-

gående udvalgsbehandling, skal jeg ikke omtale enkeltheder i dem, men holde mig til det principielle.

Jeg mener, det er vigtigt, at man her i tinget, når der foreslås nye regler, særlig hvor det drejer sig om skattelovgivningen, meget nøje overvejer, om de indeholder et retfærdighedsprincip og ikke kun kommer visse befolkningsgrupper til gode. Der må ikke ske en favorisering af enkelte grupper på de øvriges bekostning. Jeg mener, at det er folketingets vigtigste opgave at sørge for, at dette hensyn tages, og ikke, hvad jeg synes man har mærket noget her i dag, at tage særlig stærkt hensyn til, om disse regler nu gavner den gruppe, som skal gøre brug af dem.

Jeg vil derfor til at begynde med sige, at jeg er enig med den højtærede finansminister i, at princippet må være dette, at der ikke skal være tale om en egentlig skattemæssig fordel, men kun om henstand med skat, eller vi kan måske sige en lille likviditetsfordel. Den, der har store afdrag at betale, får udsættelse med skattebetalingen, således at hans likviditet ikke forværres, fordi han skal beskattes hårdt af sine afdrag. Jeg mener, det er et fornuftigt princip, at de, der er henvist til at købe på kredit og derfor pådrager sig gæld, i nogen måde ligestilles med dem, der kan købe kontant og derfor altid har en fordel. De foreslåede afskrivningsregler stiller på det punkt de to grupper mere lige end hidtil. Derfor kan jeg i det store og hele ikke have meget at indvende mod de afskrivningsregler, som er foreslået.

Naturligvis er der mange enkeltheder, som der kan være grund til at se på. Hvorvidt procenterne skal være lidt højere eller lidt lavere, hører til de enkeltheder, som bedst behandles i et udvalg, og som man må tage stilling til, når engang et forslag af lignende art kommer til anden behandling.

Den ensartede beskatning, man tager, når indtægten fremkommer, og som her er foreslået sat til 35 pct., synes jeg er en forenkling, og jeg tror, det vil være den nemmeste måde at løse spørgsmålet på.

[Søren Olesen.]

Jeg kan ikke være enig med det ærede medlem hr. Foged i, at man — sådan forstod jeg ham — ikke skal betale nogen skat, når indtægten kommer frem. Det naturlige må da være, at man, når man får udsættelse med sin skattebetaling, i hvert fald må betale til den tid, da indtægten kommer frem.

Der har været tale om, hvorvidt denne skat skulle være fradragsberettiget. Jeg synes, det må være det naturligste, at den ikke er fradragsberettiget i næste års indkomst; for hvis en mand eventuelt opsamler flere års skat og betaler den på én gang, vil det sige, at vedkommende vil opnå et helt skattefrit år bagefter. Hvis man vil rette på dette misforhold, tror jeg, man kommer til ret indviklede regler, og derfor mener jeg, det vil være det letteste at fastsætte procentsatsen sådan, at der deri er taget hensyn til skattefradragsreglen. Det må være det princip, man bør gå frem efter, i stedet for at bestemme, at der skal kunne ske fradrag i næste års skat. Jeg mener, at den faste procent bør fastsættes sådan, at der deri er medindregnet et eventuelt skattefradrag, hvis man i øvrigt bibeholder et sådant i fremtiden.

Derimod er jeg lidt betænkelig ved, at man, når man går til den forenkling, der her er foreslået, samtidig giver adgang til at fortsætte med de nuværende afskrivningsregler. Det vil i hvert fald blive ret indviklet et stykke tid, så hvis man hurtigere kunne komme frem til de faste regler, ville det være at anbefale.

Jeg kan altså tilsige en velvillig behandling af lovforslaget om afskrivningsreglerne.

Derimod står jeg lidt mere usikkert, når vi kommer til forslag til lov om investeringsfonds, og det må jeg vel have lov til, eftersom vi her står over for noget nyt. Man kan ikke udtale sig så afgjort derom, som når det drejer sig om mere kendte ting, vi har erfaringer for. Men hvis jeg skal veje dette forslag på samme vægt som det første og se på, hvordan dets virkninger er set i forhold til de øvrige skatteborgere, må jeg sige, at jeg er lidt mere betænkelig ved det end ved forslaget om afskrivninger. Som lovforslaget er udformet, begunstiger det jo nemlig i slet ikke så ringe grad de bedre stillede erhvervsdrivende og aktieselskaber. Jeg er bange for, at man derved

kommer ind på at favorisere de bestående erhvervsdrivende, medens ungdommen ikke kan opnå den samme fordel. Man begrænser altså reglerne til at gælde for de mennesker, som i forvejen har en virksomhed, hvorimod de, der påtænker at skaffe sig en sådan virksomhed, ikke får den tilsvarende ret til henlæggelser. De nystartede virksomheder, som har en gæld at slås med og derfor ikke kan regne med at få noget videre overskud, får naturligvis heller ikke nogen fordel heraf. Det kan de ikke få, for når de ikke har noget overskud, kan de jo heller ikke henlægge af det. For landbrug og andre virksomheder, som er nyetablerede, har man i øjeblikket reglen om det 3 000 kr.s fradrag, der kan foretages i tilfælde, hvor der er stor gæld at afdrage på.

Jeg mener derfor, at der her er noget, som nøje må overvejes, inden denne lovgivning gennemføres. De konsoliderede og stærke virksomheder har jo allerede fordele nok i forhold til de øvrige, og derfor mener jeg ikke, man yderligere, som jeg synes det sker ved denne lovgivning, bør favorisere de velfunderede virksomheder, sådan at de kan gøre stærkt brug af henlæggelser til disse investeringsfonds.

Endelig kan der, når der tales om, at disse henlæggelser naturligvis til sin tid skal bruges til de formål, hvortil de er henlagt, være grund til at bemærke, at det kan blive noget vanskeligt, for man kan jo f. eks. bygge et hus mere eller mindre luksuspregt. Det er ikke altid, man tager hensyn alene til bygningens nyttevirkning; det kan også tænkes, at man ønsker at tage æstetiske hensyn eller reklamehensyn for at opnå, at virksomheden fremtræder flot og stort, fordi man mener, det har en værdi for den rent privat. Det har imidlertid ikke nogen samfundsmæssig værdi, og dér tror jeg der kan opstå vanskeligheder, for hvis man kan ræsonnere som så, at skattevæsenet betaler en tredjedel, fristes vedkommende til at se lidt stort på sagen, særlig hvis han er velfunderet, og sige: lad os nu bare ofre rigeligt også på udsmykning og andet. Det tjener ikke direkte erhvervsformål.

Det er nogle af de ting, som efter min mening trænger til overvejelse. Det gælder hensynet til de mindre velfunderede og de nye erhvervsdrivende og hensynet til den

[Søren Olesen.]

ungdom, som ikke har nogen virksomhed i forvejen, men som kunne ønske at foretage en opsparing for at skabe en virksomhed. Jeg mener, det er vigtigt at tage disse ting i betragtning under hensyn til den ligelighed over for de forskellige befolkningsgrupper, der bør være i lovgivningen.

Hans Rasmussen: Jeg vil gerne knytte et par bemærkninger til behandlingen af disse lovforslag, som i forvejen er blevet livligt kommenteret i hele pressen. Bortset fra nogle enkelte syrlige bemærkninger om, at man mener, finansministeren ikke har fulgt kommissionen på alle områder, tror jeg, at såvel erhvervslivet som arbejdsmarkedets organisationer med glæde hilser denne gennemgribende revision af vor lovgivning, som nu synes at skulle finde sted. Selvfølgelig kan det ikke være i nogens interesse, at vi søger love gennemført, som begunstiger enkelte virksomheder på det skattemæssige område, hvilket naturligvis kun betyder, at andre pålignes en tilsvarende merbeskatning, men det er heller ikke hensigten med disse lovforslag. Ud fra et beskæftigelsesmæssigt og produktionsmæssigt synspunkt finder jeg det overordentlig tiltalende, at vi får samordnet vore afskrivningsbestemmelser og giver virksomhederne mulighed for af deres overskud at hensætte beløb i investeringsfunds med henblik på stadig at gøre produktionslivet mere mobilt og tidssvarende.

Hvad angår afskrivningsbestemmelserne, er det rigtigt, at der ud over de faste regler har været mulighed for ekstraordinære afskrivninger, og at denne vej vel også har været livligt benyttet, men det forekommer mig dog, at der har været en vis ulighed i forholdet mellem de forskellige virksomheder, og derfor er det dem, der har haft det tilstrækkelige gå-på-mod og det fornødne initiativ, der har opnået de største fordele.

Nu skal jeg ingenlunde beklage mig over de foretagne ekstraordinære afskrivninger, især ikke dem, der er foretaget inden for den danske jerindustri, for de har på mangfoldige områder bidraget til at lette vor konkurrencemæssige stilling og dermed give muligheder for beskæftigelse af et stigende antal arbejdere. Fra arbejderside har vi

gang på gang henvist til — og vel især inden for vort område — at vi ikke fandt de foretagne investeringer så dristige, som de under de nuværende konjunkturforskeligheder burde være; men vi skal ikke forlade den ene grøft for blot at falde over i den anden, for det er givet, at en overinvesteringspolitik på forskellige tidspunkter kan give os vanskeligheder, og det er jo ikke dem, vi ligefrem søger.

Jeg takker den højtærede finansminister for den forståelse, ministeren har lagt for dagen i sine forslag; selv om vi ikke kommer igennem med dem forinden valgdagen, giver de dog et fingerpeg om, hvor vi en skønne dag kan ende, omend de vel i et udvalg skal afpudses på forskellig måde.

Med den tekniske udvikling, der har fundet sted, hvor enhver ved, at den tekniske levetid for produktionsapparatet og for de efterhånden meget komplicerede maskiner er blevet mindre og mindre, ved siden af at inflatoriske tilstande har medført prisstigninger, således at priserne på nyanskaffelser af driftsmidler forhen og nu ikke tåler sammenligning, må lovgivningsmagten naturligvis foretage måske endog meget drastiske ændringer i lovgivningen på disse områder. Med den udvikling, der i øjeblikket er i gang, hvor der vel i landbruget beskæftiges ca. 165 000 arbejdere ud over ejerne, medens industrien beskæftiger 315 000 arbejdere, ligeledes ud over ejerne, og hvor vi stadig må regne med, at industriens andel i nationalproduktet vil være stigende, må det også være rimeligt at give industrien sådanne vilkår, at den er i stand til at foretage de nødvendige ekspansioner. Det at sætte en moderne virksomhed på benene eller at udbygge en nuværende virksomheds kapacitet kræver ganske anderledes summer, end det tidligere var tilfældet. Inden for skibsværftsindustrien er det ifølge undersøgelser, der er foretaget, således, at hvis vi sætter et nyt værft i gang med to beddinger til bygning af skibe med ca. 45 000 t dødvægt og med en årlig produktion på 50 000 bruttoregister tons, vil det i anlægsudgifter koste omkring 65 mill. kr., d. v. s. at der i en sådan virksomhed skal investeres et beløb på 40 000 kr. pr. arbejder, for så vidt værftet kun arbejder i et enkelt skift. Selvfølgelig er det ubehageligt for såvel virksomheden som dens

[Hans Rasmussen.]

arbejdere at måtte etablere skifteholdsarbejde, men det er min overbevisning, at skal vi klare vore industrielle problemer og herunder søge de ufaglærte optaget i virksomhederne, kommer vi ikke uden om på adskillige områder at etablere skifteholdsarbejde for derved at udnytte produktionsapparatet og gøre investeringerne så driftsøkonomisk holdbare som muligt.

Nu er investeringsbehovet vidt forskelligt inden for de forskellige erhverv, og måske er det særlig stort inden for stål- og jernindustrien. Jeg har flere gange ytret tilfredshed med det stålvalseværk, vi har grundlagt, som har været til uvurderlig fordel for den danske jernindustri. Nu er dette stålvalseværk bygget på et langt billigere prisgrundlag end stålvalseværker, der er bygget eller er under bygning i udlandet.

Stålfremstillingen, der i vort land sker på basis af skrot, kræver mindre investering end den fremstilling af stål, der sker på basis af kul og malm. Jeg har ladet mig fortælle — og jeg tror, oplysningerne er rigtige — at når man i udlandet bygger et nyt stålværk, må man regne med en investering på 2 000—3 000 kr. pr. ton valset stål, hvilket skulle svare til omkring 300 000 kr. i investering pr. ansat arbejder. Efterhånden som vort forbrug af stålplader og profiler stiger, må vi også regne med, at vi ikke i det lange løb kan få vort forbrug dækket gennem den løbende skrotmængde, og derfor er de fremsatte forslag navnlig til uvurderlig hjælp for virksomheder som Det danske Stålvalseværk, den danske skibsbygningsindustri og kort sagt hele den danske jernindustri.

Man har i en del af pressen kritiseret lovforslagets bestemmelser om, at de beløb, der indsættes for investeringsfonds på spærrede konti i bankerne, straks skal videregives til Danmarks nationalbank og dermed være unddraget bankernes udlån til produktive formål, men dette finder jeg ikke væsentligt. Bankernes hele politik må vel ses i forbindelse med den økonomiske politik, som regeringen og lovgivningsmagten anlægger. Det, der dog er hovedpunktet i denne sag, er, at de pågældende virksomheder får de tilstrækkelige midler til at foretage de nyanskaffelser og gennemføre den reinvestering, der er påkrævet både ud fra

et driftsøkonomisk og ud fra et samfundsmæssigt syn.

Nu er jeg ganske klar over grunden til den frygt, som man nærer ved, at de bundne midler går videre til nationalbanken, men jeg minder dog om, at vi navnlig i den seneste tid her i det høje ting har beskæftiget os med hele statens udlånsvirksomhed, og mit parti har ladet skinne igennem, at vi ikke har noget imod på et vist tidspunkt at tage hele denne del af vor økonomiske politik op til undersøgelse og prøvelse. Der er vel nok en vis sammenhæng mellem forslag af den karakter, der her behandles, og statens investeringspolitik. Kunne denne lovgivning fremme anvendelsen af virksomhedernes overskud til investeringsformål fremfor til udbetaling af udbytte til aktionærene eller driftsherrerne, kan det ud fra et samfundsmæssigt synspunkt kun hilses med glæde. Det vil også være glædeligt, om virksomhederne, der nu får en fordel ved en sådan lovgivning, kan holde udbytte og tantieme nede på et niveau, der har anstændighedens præg, for det er jo ikke meningen, at lovgivningen skal fremme en skæv fordeling i indkomst- og formuedannelsen.

Den investeringspolitik, som forslaget om skattefri afskrivninger og forslaget om investeringsfonds fremmer, vil utvivlsomt give virksomhederne en bedre finansiel stilling, hvorfor vi må forudsætte, at der ved disse loves hjælp kan finde en større kapitaldannelse sted. Selvom vi derfor fra arbejderside venter os en del af de beskæftigelsesmæssige virkninger, er det vor opfattelse, at den forøgede kapitaldannelse ikke alene bør tilfalde virksomhedernes ejere og aktionærer, men at også arbejderne bør have deres rimelige andel heri. Det er måske et problem, som er lovforslagene uvedkommende, men det er en tankegang, som vi lønarbejdere ikke kan undgå at komme ind på, når lovforslag af denne karakter udformes.

Under behandlingen af det radikale venstres lovforslag om udbyttedeling har vi da også fra mit partis side meget stærkt peget på, at virksomhederne skulle have pligt til at hensætte en del af deres overskud til sociale fonds. Vi havde ikke styrke nok til at få denne lov gjort obligatorisk, men når vi nu positivt og konstruktivt medvirker til lettere afskrivningsbestemmelser

[Hans Rasmussen.]

og oprettelse af investeringsfonds for erhvervslivet, ser jeg ikke rettere, end at det også må medføre forpligtelser over for de arbejdere, som erhvervslivet beskæftiger. Selvfølgelig må det ikke være sådan, at virksomhedernes kapitalapparat udbygges og deres driftsmidler gøres fuldt moderne med det resultat, at man måske på et senere tidspunkt kommer til at konstatere en større økonomisk skævhed mellem dem, der ejer produktionsapparatet, og dem, der er ansat som lønnet medhjælp. I modsætning til tidligere tider er man fra arbejderside særdeles interesseret i produktivitetsspørgsmålene, men skal denne interesse holdes fangen og styrkes, må vi selvfølgelig også have sikkerhed for, at en forøgelse af produktionen dels ved hjælp af tekniske forbedringer, dels ved hjælp af lovgivningsmæssige bestemmelser ikke skaber arbejdsløshed og vanskeligheder for lønarbejderne. Derfor har vi rejst kravet om at opnå garantier for arbejderens andel i det stigende produktionsudbytte, selv om hensynet til kapitalmassens anvendelse til de nødvendige investeringer har første prioritet og er hovedpunktet i denne lovgivning.

Til slut vil jeg pege på, at kapital uden forbindelse med arbejdskraft ikke er syndelig meget værd. Derfor må det ikke forundre det høje tings medlemmer, at der på mit partis initiativ kan komme til at foreligge forslag, hvor hensynet til lønarbejderne ved fordelingen af produktionsresultatet vejer tungest.

Jeg kan anbefale de foreliggende lovfor-
slag til hurtigt fremme, når valget har fundet sted.

Finansministeren (Kampmann): Jeg siger det ikke for at rette kritik mod nogen, men jeg finder det beklageligt, at tingene har formet sig sådan, at forhandlingerne om disse lovforslag foregår på et tidspunkt, hvor så få af tingets medlemmer har mulighed for at være til stede. Der er nemlig for mig ingen tvivl om, at disse forslag vedrører problemer i vor økonomi, hvis løsning får den allerstørste betydning for fremtiden.

Jeg var glad for den almindelige tilslutning til hovedprincipperne i forslagene, som alle de ærede ordførere har udtrykt, og jeg

er naturligvis ikke mindre glad for de bemærkninger, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen nys fremsatte, der så tydeligt viste hele den økonomiske baggrund for lovforslagenes fremsættelse. Flere af de ærede ordførere har påpeget, at det nok ikke havde været muligt at fremsætte disse lovforslag, hvis betænkningen ikke var blevet afgivet i februar måned, og det er helt rigtigt. Vi har i den modtagne betænkning haft et udmærket udgangspunkt for udarbejdelsen af lovforslagene.

Enkelte af de ærede ordførere har givet udtryk for, at jeg ikke på alle punkter har fulgt betænkningen, i alt fald ikke fulgt erhvervslivets forslag i betænkningen. Jeg må hertil sige, at dette heller ikke absolut har været min opgave. Min opgave må være, når erhvervslivet har afgivet sit syn på tingene, at prøve at få dette syn passet ind i en helhed, og jeg har prøvet at tage hensyn til de forskellige interesser, som der må lægges vægt på i denne forbindelse, interesser, som også fandt udtryk i dag gennem de bemærkninger, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard og det ærede medlem hr. Søren Olesen fremsatte.

Jeg må sige — og det er særlig rettet til det ærede medlem hr. Foss — at når jeg på enkelte punkter ikke netop har foreslået de procenter og de beløb, som erhvervslivets repræsentanter har ment man skulle vælge, ligger der ikke heri noget som helst om, at jeg har forladt baggrunden for lovforslaget — tværtom. Jeg mener stadig, at lovforslaget, selv om det i § 2 har 25 pct. i stedet for 30 pct., fuldt ud tilgodeser det, vi vil fra socialdemokratiets side, og som er kommet til udtryk i den kongresudtalelse, som det ærede medlem hr. Foss citerede.

Jeg skal ikke på dette tidspunkt gå ind på mange detaljer. Nu da jeg nævnte de 25 pct. i § 2, må jeg gøre det ærede medlem hr. Foss opmærksom på, at selv om man måske kan sige, at de 25 pct. rent gennemsnitlig svarer til de nuværende ekstraordinære og ordinære afskrivninger, vil det være en stor fordel at gå over til saldoafskrivning, særlig de første år, og det er det, der har betydning, når man foretager ny investering. Når der henvises til, at man i Sverige har 30 pct., må dette bl. a. ses på baggrund af, at man dér havde helt fri afskrivning og så gik ned til 30 pct., men som det ærede medlem hr.

[Finansministeren.]

Foged sagde før, er det noget, der kan drøftes i udvalget.

Det ærede medlem hr. Foged var i øvrigt inde på at ville udvide lovforslaget ved i § 3 at foreslå, at de 500 kr. skulle nedsættes til 300 kr. Jeg tror, det ville gøre loven meget vanskelig at administrere.

Det ærede medlem hr. Foss — vist også det ærede medlem hr. Foged — sagde, at man under ingen omstændigheder kunne gå med til bestemmelsen i § 6 om de 35 pct. og om, at denne særligt beregnede indkomstskat ikke kunne fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Jeg synes, det er farligt at tage så faste standpunkter. Det ærede medlem mente ikke, at der ret klart var redegjort for, hvorfor vi havde valgt denne udvej. Det mener jeg at have gjort i fremsættelsestalen, og hertil kan føjes, at det må have været særdeles klart, for det viste sig jo, at flere af de senere ordførere havde forstået det. Det ærede medlem hr. Søren Olesen gav således tydeligt og klart udtryk for, hvorfor man havde valgt denne bestemmelse, og for fordelene ved den.

Hvad angår lovforslaget om investeringsfonds, er det rigtigt, at der er tale om en ny lovgivning, men vi har dog allerede i 1955 haft forelagt et sådant forslag. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard gjorde opmærksom herpå og sagde, at han betragtede det foreliggende lovforslag som en forbedring i forhold til det dengang fremsatte forslag.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen var inde på en principiel betragtning. Det ærede medlem sagde, at han ikke var så sikker i sin vurdering af dette forslag, og han mente, at der måske var noget mere uretfærdigt ved det end ved afskrivningsforslaget. Jeg synes, det ærede medlem i nogen grad glemmer sammenhængen mellem de to forslag; henlæggelser til investeringsfonds må jo næsten siges at være en forlods afskrivning, og så kan der ikke afskrives senere.

Jeg forstår i øvrigt godt det ærede medlems almindelige følelse over for forslaget, og jeg tror, denne følelse er ret udbredt i befolkningen. Det er en af grundene til, at jeg ved fremsættelsen gjorde opmærksom på, at en af forudsætningerne for disse

forslags gennemførelse var, at vi fik en skærpet ligning, således at denne følelse eller fornemmelse — hvad man nu skal kalde det — som store befolkningsgrupper har af, at man inden for dele af erhvervslivet måske ikke bliver lignet så snært op til den faktiske indtægt, som når det gælder lønmodtagerne, kunne forsvinde og der derved kunne blive større balance i synet på lovforslag som disse.

Jeg skal ikke forlænge drøftelsen, men blot sige, at selv om dette er forudsætningen for, at vi kan gå videre med disse forslag, og selv om en lang række skattemæssige synspunkter kan anføres i forbindelse med lovforslagene, er det afgørende for os, at der ved gennemførelse af afskrivningsregler og investeringsfonds kan ydes bidrag til forøgelse af investering og produktion — og det er jo et af de første punkter på regeringens program, så jeg håber, der bliver mulighed for efter valget hurtigt at få gennemført forslag af denne karakter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Hans Knudsen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til det udvalg, som tinget har nedsat angående forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding og forslag til lov om børnetilskud m. v.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Jeg skal lade de to sidste sager udgå af dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om fremme af udbyttedeling og oprettelse af sociale fonds har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om byggeri med offentlig støtte har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 9. april kl. 14 med følgende dagsorden:

[Formanden.]1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om forhøjelse af rets-
afgifter m. m.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om tillæg til statshusmands-
loven. (Om auktionsindkaldelser, type-
planer, ejerskifter, lån til el- og vand-
forsyning m. m.).

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om
byggeri med offentlig støtte [af bolig-
ministeren].

4) *Fortsættelse af anden behandling af:*

Forslag til lov om sparebeviser m. v.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for
finansåret fra 1. april 1956 til 31. marts
1957.

6) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om iværk-
sættelse af aftrapningen af omsætnings-
afgiften på tekstilvarer [af Tholstrup
m. fl.].

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om
folkeforsikring. (Vedrørende ophævelse
af folkepensionens mindstebeløb) [af
Søren Olesen].

8) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ud-
sættelse af tidspunktet for den nye syge-
plejerskeuddannelses gennemførelse [af
Thisted Knudsen m. fl.].

9) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Dan-
marts ratifikation af en af den inter-
nationale arbejdskonference i Genève
i året 1935 vedtaget konvention om
nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer
ugentlig og om udarbejdelse af forslag
om lovfæstet 44 timers arbejdsuge [af
Alfred Jensen m. fl.].

Formanden meddelte sluttelig planen for
tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 18¹⁰.

85. møde.

Tirsdag den 9. april kl. 14.

Formanden: Folketingsmand Ingmar Wag-
ner har meddelt mig, at han ønsker til
undervisningsministeren at stille følgende
spørgsmål:

„Er årsagen til, at de for længst plan-
lagte udvidelser af den polytekniske lære-
anstalt ikke er påbegyndt, at militæret
ikke ønsker at afgive de bygninger, der
ligger umiddelbart op til læreanstalten og
er nødvendige for udvidelsesplanernes
gennemførelse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dags-
ordenen for tingets førstkommande spørge-
tid.

Den første sag på dagsordenen var:

*Tredje behandling af forslag til lov om for-
højelse af retsafgifter m. m.*

(Anden behandling findes i tidenden sp.
3593).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Udvalgets ordfører (Jens Hansen): Ud-
valget har mellem anden og tredje behand-
ling holdt et møde og indstiller enstemmigt
lovforslaget til vedtagelse i den skikkelse,
det fik ved anden behandling.

Henry Christensen: Jeg skal anbefale lov-
forslaget til vedtagelse.

I den betænkning, der blev afgivet inden
lovforslagets anden behandling, rettede
samtlige de i udvalget repræsenterede par-